

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Totorių g. 25/3, LT-01121 Vilnius, tel.: (8 5) 273 5501 / 262 4821, faks. (8 5) 264 8517, el. p. kam@kam.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602751, PVM mokėtojo kodas LT100001016116

Lietuvos Respublikos Seimo narei
Agnei Zuokienei

2012-05-14 Nr. 12-01- 693
Į 2012-04-12 Nr. 570

DĖL POLIGRAFO PANAUDOJIMO PROBLEMŲ

Krašto apsaugos ministerija susipažino su Jūsų teikiamu siūlymu.

Manome, kad poligrafo panaudojimas baudžiamajame procese yra gana ribotas.

Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina asmens nekaltumo prezumpciją kaip vieną pagrindinių baudžiamojo proceso principų (Konstitucinio Teismo 1999 m. vasario 5 d., 1999 m. kovo 4 d., 2000 m. vasario 8 d., 2000 m. gegužės 8 d. nutarimai), o baudžiamojo proceso normų visuma paremta Konstitucijoje įtvirtintais demokratiniiais principais. Todėl Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas nenumato baudžiamosios atsakomybės asmenims, kaltinamiems ar įtariamiems nusikaltimo padarymu, o Baudžiamojo proceso kodeksas nenustato pareigos šiems asmenims duoti tik teisingus parodymus – savo gynybai tokie asmenys gali naudoti visas priemones. Be to, jiems neuždrausta duoti net ir neteisingus parodymus. Nekaltumo prezumpcijos principas iš esmės reiškia, kad valstybės teisėsaugos institucijos privalo įrodyti įtariamo ar kaltinamo asmens kaltumą. Pats asmuo neprivalo įrodyti savo nekaltumo – jis laikomas nekaltu, kol neįrodyta priešingai. Todėl kaltinamojo ar įtariamojo atsisakymas tirtis poligrafu negalės būti laikomas kokią nors įrodomąją reikšmę turinčiu veiksmu baudžiamajame procese.

Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas numato liudytojų, specialistų, vertėjų bei ekspertų baudžiamąją atsakomybę už vengimą duoti parodymus, žinomai melagingų parodymų davimą, žinomai neteisingą vertimą, žinomai neteisingos išvados davimą. Tačiau ir tokių asmenų tyrimas poligrafu negalės būti vertinamas kaip pakankamas ikiteisminiam tyrimui jų atžvilgiu pradėti – bus būtina kitomis baudžiamojo proceso normų nustatytais priemonėmis įrodyti, kurie konkrečiai parodymai ar išvada yra neteisingi.

Pažymėtina, kad poligrafas fiksuoja žmogaus fiziologines reakcijas, atsirandančias dėl susijaudinimo. Jaudinimasis (atitinkamai – organizmo reakcija) gali sukelti ne tik tai, kad žmogus meluoja, bet, pvz., ir tai, kad jis bijo, jog juo nebus tikima (teismo psichologijos eksperto paaiškinimai, duoti Seimo antikorupcijos komisijai; 2012 m. vasario 28 d. posėdžio protokolas Nr. P-5). Bet kuri nusikalstama veika psichologiškai veikia ne tik nusikaltimo aukas, bet ir nusikaltimo liudytojus. Todėl tiriamojo asmens susijaudinimą gali sukelti vien prisiminimas apie matytą įvykį, o tai reiškia, kad poligrafo parodymai jokios įrodomosios vertės neturės.

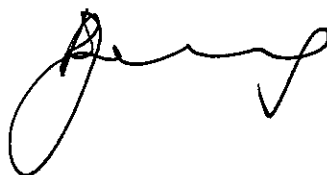
Remdamiesi tuo, kas išdėstyta, manome, kad poligrafą naudoti baudžiamajame procese tiek siekiant patikrinti kaltinamojo ar įtariamojo asmens parodymus, tiek ir siekiant patikrinti kitų proceso dalyvių parodymų teisingumą netikslinga.

Taip pat informuojame Jus, kad, įgyvendindama Lietuvos Respublikos Seimo antikorupcijos komisijos 2012 m. kovo 6 d. išvadų Nr. S-2012-1644 27 punkte suformuluotą siūlymą, krašto apsaugos ministrė R. Juknevičienė 2012 m. kovo 20 d. įsakymu Nr. V-293 sudarė darbo grupę, kuriai pavedė įvertinti poligrafo panaudojimo buvusiams FNTT vadovams V. Gailiui ir V. Giržadui patikrinti teisėtumą, atliekant tikrinimą Antrajame operatyvinių tarnybų departamente prie Krašto apsaugos ministerijos, taip pat šio patikrinimo procedūrų atitikimą Lietuvos

Respublikos poligrafo naudojimo įstatymo nuostatas. Darbo grupei taip pat yra pavesta įvertinti poligrafo panaudojimo problemas, kurias būtų galima išspręsti keičiant Lietuvos Respublikos poligrafo naudojimo įstatymą.

Ar yra būtina keisti Poligrafo naudojimo įstatymą bus galima spręsti paminėtai darbo grupei pateikus patikrinimo išvadą.

Krašto apsaugos ministrė

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Rasa Juknevičienė', written in a cursive style.

Rasa Juknevičienė